

XXX. ročník festivalu Ortenova Kutná Hora proběhl o víkendu 1. – 3. září 2023.

Festival spojený se soutěží mladých básníků je připomínkou významného českého básníka, kutnohorského rodáka, Jiřího Ortena. Do autorské soutěže mladých básníků do 22 let (věk, v němž zemřel Jiří Orten) zaslalo letos své básně šedesát autorů. Porota ocenila devět autorů, z toho šest čestným uznáním. Třetí cenu obdržela Lucie Janečková, o druhou cenu se podělili Nela Haluzová a Matyáš Vejvalka (pseud.). První cena nebyla ani letos udělena, stane se tak ostatně výjimečně, neboť podle vyjádření poroty si ji „šetří“ pro výjimečný talent, který se v soutěži objeví zřídka. Takovému laureátu pak Klub rodáků zpravidla vydá jeho prvotinu. V minulosti se několikrát stalo, že právě za tuto první sbírku básní obdržel laureát Ortenovy Kutné Hory i nejvyšší cenu pro mladé literáty – Cenu Jiřího Ortena. Vybrané básně všech devíti laureátů soutěže byly i letos otištěny ve sbírce Názvuky, kterou Klubu rodáků každoročně vydává.

Porota soutěže pracovala ve stejném složení jako v minulých letech pod vedením básníka Jana Těsnohlídka, jejími členy byli Adam Borzič, Simona Martinková Racková, Radek Malý a Alžběta Stančáková. Členové poroty, z nichž většina se rekrutuje z bývalých účastníků a laureátů soutěže, patří dnes k předním představitelům české poezie. I letos se členové poroty sešli s mladými básníky při Literárním semináři, aby se s nimi podělili o své zkušenosti, a podpořili je radou. Právě toho si mladí básníci považují a také kvůli tomu na Ortenovu Kutnou Horu přijíždějí. Při autorských čteních konfrontují navzájem své verše a při klubových večerech si mohou poslechnout v autorském podání to nejzajímavější ze současné poezie, prózy a písňové tvorby. Letos to byla například Marie Šťastná, laureátka soutěže Ortenova Kutná Hora v roce 2003 a držitelka Ceny Jiřího Ortena v roce 2004, Filip Klega, držitel Ceny Jiřího Ortena v letošním roce, Slovenka Mirka Ábelová, Tim Postovit z Ukrajiny, či hudebníci Marie Kieslowski a Dominik Zezula. Jak to trefně vyjádřil jeden z účastníků letošního festivalu – Ortenova Kutná Hora se pro mladé básníky stala skutečnou bránou do světa poezie.

Součástí festivalu je od počátku i výstava výtvarných děl. V posledních letech jsou to nejčastěji fotografie, zpravidla pak fotografů spjatých s Kutnou Horou. Byli to například Ivan Skopec (2018) či Karel Meister (2020), v loňském roce členové Kutnohorského fotoklubu při reprezentativní výstavě v nové budově Knihovny Kutná Hora. Patří k nim i Jaromír Procházka, který pro Ortenovu Kutnou Horu připravil v roce 2019 výstavu ke stému výročí Jiřího Ortena a v roce 2021 výstavu k desátému výročí úmrtí Václava Havla. Pro letošní Ortenovu Kutnou Horu připravil ve Spolkovém domě výstavu ke stému výročí kutnohorského rodáka Ilji Bojanovského, kameramana, fotografa a vysokoškolského pedagoga. Společně s fotografiemi Bojanovského, mezi nimiž byly i poprvé vystavené fotografie z Bojanovského archívu, vystavil i vlastní fotografie. Výstava tak nabídla konfrontaci prací dvou fotografů, mj. portrétů členů ochotnického spolku, které od sebe dělí dvě desetiletí.

Jubilejní Ortenova Kutná Hora nabídla i druhou výstavu – cyklus fotografií Jindřicha Štreita Brána naděje. Výstavu našeho předního fotografa připravil Miroslav Perný, člen Kutnohorského fotoklubu. O Jindřichu Štreitovi mj. řekl: „ Jeho přístup není vizuálně dokumentační, zobrazuje příběhy lidí v různých životních situacích. Jeho genialita je v tom, že se dokáže přiblížit k fotografovaným tak blízko, že se stává téměř jejich součástí. Dovede se vcítit do jejich emocí, dovede tyto emoce otisknout do fotografií, a tím je předává divákům. Jeho fotografie jsou vyjádřením hluboké lidskosti, porozumění všem radostem i tíhám, které každého člověka v životě potkají“. Při vernisáži „provedl“ Jindřich Štreit návštěvníky zaplněného kostela sv. Jana Nepomuckého celou výstavou. Přiblížil příběh jednotlivých fotografií pořízených během několika desetiletí v řadě zemí. Vystavené fotografie jako celek představují příběh života, narozením počínaje a poslední cestou konče. Při vernisáži na violoncello zahrál Jiří Bárta, kterého s Jindřichem Štreitem řadu let pojí přátelství.

Při besedě ve velkém sále knihovny představil Jindřich Štreit některé ze svých knih, mezi nimi i knihy poezie, ilustrované jeho fotografiemi. Při promítání fotografií pak hovořil o své celoživotní fotografické vášni. Na začátku festivalu nám Jindřich Štreit oznámil, že program festivalu jej velmi zaujal, a že se

chce zúčastnit všech pořadů festivalu. To kvůli souběhu některých pořadů nebylo možné, nicméně většinu pořadů skutečně navštívil a také při nich fotografoval. Cítili jsme, že díky Ortenově Kutné Hoře se stal opravdovým přítelem Kutné Hory.

Odkaz Jiřího Ortena i letos připomněl „ortenovský“ pořad, který je pevnou součástí zahajovacího večera. Jeho autorka Marie Valtrová jej nazvala Jeremiášův pláč, podle poslední Ortenovy sbírky. Marie Valtrová píše scénáře k „ortenovským“ pořadům po celou dobu existence Ortenovy Kutné Hory. Představila v nich Ortena, jeho život a dílo, z mnoha úhlů – přátelství s blízkými básníky, vztah k mamince a k bratrům, ke své životní lásce, k rodnému městu. Málokterý literární podnik se může pochlubit takovou přehlídkou. Jako výraz ocenění této práce byla na návrh Klubu rodáků Marii Valtrové udělena cena Města Kutné Hory. Po řadu let tyto pořady režírovala Hana Kofránková, v posledních letech se tohoto úkolu ujal režisér Lukáš Hlavica, který v pořadech i sám vystupuje. Jana Valtera, který po mnoho let skládal pro pořady hudbu, nahradil letos Zdeněk Filipce, mladý, talentovaný skladatel a hudebník, žijící v Kutné Hoře. Jeho kongeniální hudba umocnila emocionální účinek pořadu na posluchače v zaplněném sále Základní umělecké školy.

Marie Valtrová napsala také scénář k dalšímu pořadu festivalu nazvanému „Hraje váš tatínek ještě na housle?“, tedy stejně jako její kniha – rozhovor s Otou Ornestem z roku 1993. Pořad byl připomínkou 110. výročí narození Oty Ornesta, bratra Jiřího Ortena, který stál před třiceti lety u zrodu Ortenovy Kutné Hory. V režii Lukáše Hlavici, a spolu s ním, v pořadu vystoupila Hana Ornestová, dcera Oty Ornesta.

Hana Ornestová připravila i letošní „Poctu“, neboli pořad Pocta přáteli, resp. přátelům, který je od počátku pevnou součástí dramaturgie festivalu. Letošní pocta byla věnována zakladatelům festivalu a soutěže mladých básníků. Vedle Oty Ornesta byl připomenut zejména doktor Emanuel Růžička, který inicioval obnovení Klubu rodáků v roce 1990 a vznik festivalu v roce 1994, a dále pak Alfred Strejček, který se od počátku staral o umělecké pořady festivalu. Alfred Strejček se ze zdravotních důvodů již pět let nemůže festivalu zúčastnit, k účastníkům nicméně promluvil ve filmovém dokumentu – rozhovoru s Hanou Ornestovou, který pořídil v dubnu t.r. filmový dokumentarista Bohuslav Kučera. Ten pro jubilejní Ortenovu Kutnou Horu připravil i krátký výběr z historických reportáží o festivalu. Na festival zavzpomínaly mj. Dagmar Růžičková a také představitelka „básnické“ generace festivalu Marie Šťastná, která poprvé soutěžila na Ortenově Kutné Hoře v roce 1999 a v roce 2003 získala jako první v historii festivalu první cenu. O hudební část pořadu se postaral Štěpán Rak, přítel a umělecký partner Alfreda Strejčka, host mnoha ročníků Ortenovy Kutné Hory. V pořadu také přečetl několik ukázek David Semler, syn Hany Ornestové, tedy představitel další generace potomků Jiřího Ortena. Těšíme se, že se s ním budeme setkávat i v příštích ročních festivalu.

Mladistvý elán i letos přinesli na festival studenti Gymnázia Jiřího Ortena. Představili se ve scénickém melodramu „Ohrenstein“ autorky libreta Jany Veberové a autora hudby, skladatele Zdeňka Filipce. Další příslib do budoucnosti festivalu.

Památkám a historii našeho rodného města byla tradičně věnována Noční procházka s Procházkou. V počátcích festivalu byl průvodcem návštěvníků Ortenovy Kutné Hory po kutnohorských památkách MUDr. Bohuslav Procházka. Po jeho odchodu se „Ortence“ již řadu let nezištně věnuje jeho syn stejného jména. Vzhledem k tématu vycházky „Po stopách Jiřího Ortena a rodiny Ohrensteinových“ požádal o spolupráci Kristýnu Miřátskou, která se po řadu let věnuje kutnohorským památkám spjatým s židovskou komunitou.

Miroslav Štrobl je velký znalec historie kutnohorských živnostníků a podnikatelů, o nichž vydal mj. dvě publikace. Pro letošní Ortenovu Kutnou Horu připravil Literární kavárnu, v níž účastníky provedl, společně s Lenkou Frankovicovou, Kutnou Horou v době mládí Jiřího Ortena.

Tradičním vyvrcholením festivalu je každoročně sobotní večerní koncert a společenské setkání. Pamětníci měli možnost vrátit se o tři desítky let zpět a připomenout si atmosféru prvních ročníků, kdy v chrámu sv. Barbory vystupovali Eva Randová, Eva Urbanová, Ivan Kusnjer, Radovan Lukavský či varhaník Aleš Bárta. Ten se po několika letech na festival vrátil a společně s trumpetisty Jiřím Houdkem a Stanislavem Vojtíškem nadchli posluchače zaplněného chrámu. Velmi milé bylo přivítání pana P. Vladislava Brokeše.

Společenské setkání v preghausu Vlašského dvora bylo rovněž jistým návratem k počátkům festivalu, kdy byl úzce spojen s městem i symbolicky, tj. setkáním rodáků a přátel Kutné Hory v reprezentačních prostorách města. Účast vedoucích představitelů města na letošním festivalu v čele se starostou Lukášem Seifertem a místostarostkou Kateřinou Špalkovou jsme vnímali jako výraz významu, který město festivalu přikládá. Festival bezesbytku naplnil jeden z důležitých cílů, pro který jej naši otcové založili – být příležitostí ke každoročnímu setkání všech rodáků a přátel Kutné Hory.

Jubilejní Ortenova Kutná Hora byla jak oslavou patriotismu a pospolitosti rodáků a přátel Kutné Hory, tak svátkem mladé poezie.

I letos Ortenovu Kutnou Horou finančně zaštitily Město Kutná Hora, Středočeský kraj a Ministerstvo kultury. Festival a soutěž by se nemohly uskutečnit ani bez finanční podpory řady místních občanů a firem, zejména z řad lékařů. Za tuto podporu jsou jim organizátoři festivalu upřímně vděční.

Poděkování patří všem, kdo se podíleli na pořadech festivalu, na přípravě i zajištění soutěže a festivalu.

Vlastislav Navrátil
předseda
Klub rodáků a přátel Kutné Hory